

שבֿחַה של תּוֹרָה

ליקוטים נפלאים מרבותינו ז"ל להלחיב את הלב לחשוק ולשמוח בתורה

למי שעמל בהם, משמחים את לבו ומאירים את עיניו, יפים לראש ויפים לגוף, וכו'. (ספרי - פרשת עקב פסוקא מ"ח, ותנא דבי אליהו - זוטא פירק י"ג, ותנחומא - ויקהל ס"ח)

רבי גדולה תורה יותר מן הבהונה ומן המלכות (אבות ה'). • אין לך גדול מן העוסק בתורה (תנחומא - ויקהל ס"ח). • בעלי גמרא, בשעה שיושבים ומבינים כל דבר ודבר, הם דומים למלאכים שנקראו "קדושים" (לבושי - משלי ס"ה תתמ"ד)

רבי הוי שקוד ללמוד תורה (אבות ב"ה) • לא עליך המלאכה לגמור, ולא אתה בן חורין להבטל ממנה; אם למדת תורה הרבה נוהגין לך שכר הרבה, ונאמן הוא פעל מלאכתך שישלם לך שכר פעלתך (אבות ב"ה) • כל המצות יכול להשהותה כדי לעשותה ביתר הדור, לא בן בלימוד התורה (מדריל דסוקן ז"ל - עמוד אש - פרק ט"ז אות ל"ה) • "אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה, אז תבין ידאת ה' ודעת אלקים תמצא" (משלי ב' ד-ה), צריך האדם ללמוד כל ימיו הקצובים לו לחיים וכן בכל יום כל השעות שיש לו ללימוד, ואז ימצא בתורה כל המטמון שהטמין ה' עבורו (שם עולם [להפיק חיים ז"ל] ד"א פרק ה).

רבי זכה אדם ללמוד תורה, זכה לו ולדורותיו עד סוף כל הדורות (ספרי - פרשת ראה פסוקא ע"ט)

שְׂוָה יוֹתֵר מִכָּל הַמְצוֹת

רבי ירבה אדם דברי תורה, שאין לך שכר גדול יותר ממנו (לקוטי משעניו - כי תשא ס"ש צ"א). • "תלמוד תורה כנגד פולס", אפילו כל מצותיה של תורה אינן שוות לךבר אחד (פי' לתיבה אחת [שנות אליהו]) מן התורה (ירושלמי פאה - א"א). וכשלומד למשל דף אחד, מקיים כמה מאות מצות שכל אחת מהן היא שקולה נגד כל המצות (שנות אליהו [לרבי א"ל] - שם).

רבי והנה, צא ולמד מגדל שכר המצוה, שעושה נחת רוח גדול ליוצרו! היותר שכר גדול שיש בתורה, הוא מה שעושה נחת רוח גדול ליוצרו! (פלא יועץ - ערך "אבילת ושתיה", וערך "בטלה")

קִרְבַּת אֲלָקִים - דְּבָקוּת בַּה' - שְׂכִינָה עִמּוֹ

רבי אמצעי אחד נתן לנו הא-ל יתברך שמדריגתו למעלה מכל שאר האמצעים המקרבים האדם אליו, והוא תלמוד התורה (ירד ה' [למחול' ד"ל] - ח"א פרק ד'). • אמר להם הקב"ה ל'ישראל, בני, אם יהיו דברי תורה קרובים לכם, אף אני קורא אתכם "קרובים" (דברים רבה ח"ז) • כל מי שעוסק בתורה הוא פאילו אחוז בהקב"ה (והרי - ויקרא ח"ט: ט) • כל אלו העוסקים בתורה מתדבקים בהקב"ה (והרי - ויקרא לו), וזוהו דוקא אם לומד לשם שמים, ולא לשם כבוד וכדומה, כדכתיב (דברים ל"ב) "לאהבה את ה' אלמך וּלְדַבְּקָהּ בּוֹ" (נתיבות עולם [למהר"ל ד"ל] - נתיב התורה פרק ז'). • באותו העת שהאדם עוסק בתורה למטה, כל תיבה שמוציא מפיו, הן הן הדברים יוצאים פביכול גם מפיו יתברך באותו העת קמש (נפש החיים - שער ד פרק י, ע"ש).

רבי כמה חביבה התורה לפני הקב"ה, שבכל מקום שדברי תורה נשמעים הקב"ה וכל צבאותיו פולס מקשיבים לךבריו, והקב"ה בא לזור עמו (והרי - במדבר קרח, ומע"י בווה - שמות ר'). • עשרה שיושבין ועוסקין בתורה, שכינה שרויה ביניהם; אפילו חמשה; אפילו שלשה; אפילו שנים; אפילו אחד שיושב ועוסק בתורה עמו (אבות ג' א, ובבב"א).

מִבִּיא לִידֵי מַעֲשֵׂה, יַדַּע דְּרַבִּי ה'

רבי התלמוד מביא לידי מעשה (קדושין מ). • בלימוד התורה ידע האדם דרבי ה' יתברך, וזולתו לא ידע ולא יבין ונחשב כבהמה (ספר התיקון - מצוה ט"ז). • ידוע פי מבולתי לימודי התורה לא תתכן לאדם עבודתו, לא ישכיל את אדוניו ולא ידע מצותו; ומדי הגותו בה ויתהלך על שביליה ומדי ישב בסתרה ויתלונן בצלקיה, בה יביר מי שאמר והיה העולם, בה ידע מקור מים חיים את ה' הוא האלקים חיים ומלך עולם, וכו' (דברי בחיי - הקדמה). • אם אדם למד תורה, ידע דעתו של מקום (אבות דרבי נתן - פרק ד')

מִבִּיא לְכָל מַעֲלָה - מִחֻזֵּק הַנִּשְׁמָה

רבי והא אדם זהיר ללמוד תורה, שבה יזכה לכל שלמות ולכל מעלה (מאירי - סנהדרין צב). • "תלמוד תורה כנגד פולס", ולכן הגדולה והרוממות שמגדלתו ומרוממותו התורה, היא למעלה למעלה על כל הרוממות והגדולה שמגדלים אותה המעשים טובים והמצות (מדרש שמואל - אבות א'). • כל מי שעוסק בתלמוד תורה הרי זה מתעלה (אבות ב' ב). • בתורה מתחזקים הנשמה והרוח והנפש; וכל מי שלא עוסק בתורה, נשמתו ורוחו ונפשו נחלשות למעלה (בשרשים) ולמטה (בגופו) פעולם (הנה) (תיקוני זוהר - תיקון כ"א)

מִבִּיא לְאַהֲבַת ה' וּלְיִרְאַתוֹ

רבי לא יתכן אהבת ה' יתברך בלתי לימוד התורה (כד הקמה [לרבי בחיי ז"ל] - "שבועות א') • וכן איתא בספרי (ואתתנן - פסוקא ל"ג) שעל ידי לימוד התורה זוכים לאהבת ה' (והיינו אם שם לב לזה להשיגה בלימודו [העמק שאלה - קרמת העמק], ומשים דברי תורה על לבו [שמירת הלשון - ח"א שער התורה פרק ג, ויער בספר שם עולם - ח"א פרק רב]) רבי כל עניני האדם - יראתו ומצותיו ודבקותו, תלויים בתלמוד תורה; ולפי הגיונו ועסקו בתורה, כן יהיה ביראה ומצוות ודבקות, שאם ירבה בתלמוד תורה יהיה כלי טהור לעבוד ה', ואם מעט - מעט (אבות דוד [לרבי א"א ד"ל] - דהש ג', בשם מר"ם די לונאני ד"ל) • אף שיתענג האדם בכל

לְעוֹלָם יַחֲשׂוּב אָדָם בְּשִׁבְחַה שֶׁל תּוֹרָה, וּמִתּוֹךְ כֶּךָ יֵאָהֲבָנָה

סמ"ק - מצוה ק"ה

יחבב התורה

כך אמר משה לישראל, בכל יום יהא התורה חביבה עליכם פאילו היום הזה קבלתם אותה מהר סיני (תנחומא - כי תבוא ס"א). ובמסכת פרכות (ג) אמרו, חביבה תורה על לומדיה בכל יום יום כיום שנתנה מהר סיני.

ישמח ויהשוק בה, כדי לקנותה

איתא במסכת שבת (ז', ע"פ ז"ש) שעל ידי השמחה יפתח הלב לתלמוד. וכתב הר"ב ד"ל (בעלי הנפש - שער הקדושה) שאין התורה נקנית אלא מתוך שמחה. וכבר אמרו במסכת אבות (ה') שהשמחה היא אחד מקניני התורה. • הגר"ח מוולוז'ין ז"ל (במכתב לנכדו) כתב שיש להזדרז ללמוד בזריזות וחשק גדול, כי מה שלומדים בעצלות כל היום יכולים ללמוד בזריזות בכמה שעות, עכ"ד.

בתנא דבי אליהו (זוטא י"ד) כתב שאין דברי תורה נבלעין אלא במי שהוא עיף (פי' צמא) להם. • ובזוהר הקדוש (משפטים צ"ט -): איתא שאין התורה מתגלית אלא לאזהביה, ועל בן גני אדם צריכים להזהר ולזרז אחר התורה להיות מן האזהבים שלה, ע"ש. ובמדרש תהלים (פרק ס"א), אמרה תורה, "אני אהבי אהב" (משלי ח' י"ז) • כל מי שהוא אזהבני, אני אוהב אותו.

על ידי זכרון מעלותיה

והנה, זכרון דברי רבותינו ז"ל על מעלות התורה (במעט שהבאנו פאר, ועוד יוצא בהם הרבה מאד) בודאי יתעוררו הלבבות לאהוב ולחבב את תורתנו הקדושה עוד ועוד, לחשוק בה ולשמוח ולהזדרז בלמודה, בעזריה. • וכן כתב רבינו יונה ז"ל (שערי תשובה - ג' מ"ז): נתחייבנו ללמד לבני יהודה התועלות הנמצאות בעסק התורה, למען יכספו הלבבות לתורה, ע"כ. • ומקור"ל ז"ל (נתיבות עולם - נתיב התורה פרק ז) כתב: האדם בטבע אוהב דבר שהוא טוב, ולפיכך העיקר שיהיה אוהב התורה בשביל מעלת התורה. וכאשר ילמד התורה בשביל אהבת התורה, יש לו דבקות בו יתברך. עכ"ל.

יִקְרָא דְּאוֹרֵייתָא: פְּלִי

רבי ראה כמה חביבה התורה, שבשביילה נברא העולם (תנחומא - יתרו ס' י"ד) • אפילו כל העולם פולו אינו שוה לךבר אחד של תורה (שלומד אותו והונה ב) פי' (ירושלמי פאה - א"א) • כל העוסק בתורה לשמה, כל העולם בלו כדאי הוא לו (אבות א')

רבי היה הקב"ה מביט בתורה ובורא את העולם (בראשית רבה א') • כמה יתרה נודעת להם לישראל שנתנו להם כלי חמה שבו נברא העולם (אבות ג' י"ד) • אמר הקב"ה לישראל, "ראו מה אתם חביבים עלי, שאין ברחה בפלסין שלי מכיר את התורה, ולכם נתתי!" (דברים רבה ח' ז) • "ואעשך לגוי גדול" (בראשית י"ב ב), מהו גדלתך? בתורה (תנחומא שון - לך לך ס"ה)

רבי "ולקוחתי אתכם לי לעם" - בתורה (מדרש הגדול - וארא ז') • אומתנו איננה אומה כי אם בתורהיה (רבינו עדיה גאון ז"ל - אמונת דעות מאמר ג) • ישראל נשתנו מן האמות במה שלהם נתן תורת אמת, ובתורה נעשו לעם ישראל (מהר"ל ז"ל - הקדמה ל"דוד חיים" על אבות)

רבי אין טוב אלא תורה (אבות ג' ג, ועוד). • התורה הוא אורו של עולמים, העולם הזה והעולם הבא (תנחומא - ויקהל ס"ו) • אין שבה לאדם בעולם הזה ובעוה"ב כשבח של תורה (והרי - שמות קנ"ה) • פה של לומדי תורה דינו ככלי שרת אשר ישרתו גם בקודש (אור החיים - במדבר כ"ז ב')

רבי לא נוצרו הבריות אלא על מנת שיתעסקו בתורה (אבות דרבי נתן - פרק ד') • לכה נוצרת - ללמוד תורה הרבה (אפי אבות ב' ח') • כל שעשועיו של הקב"ה בתורה (רשי" - שמות ל"ב ט"ז) • אין דבר חביב לפני הקב"ה כמו התורה ולומדיה (והרי חדש - רצא מו). • בישיבת בית המדרש שמחה מתחדש להקב"ה בכל יום תמיד (תנא דבי אליהו - רבה פרק ח"ה) • אשרי מי שעמלו בתורה ועושה נחת רוח ליוצרו (סוכת ז', וליקו"ש א"יב"ט תתקכ"ח)

רבי גדול תלמוד תורה יותר מהקרבנות המידין (ירושלמי ג); יותר מהצלות נפשות; יותר מבגין בית המקדש (מפלה טו) • כשאדם עוסק בתורה, מקיפים אותו מלאכים הנבראים מהקל פיו כמלא עין והוא בתוכם כמלך בגדוד (מעלות התורה - בשם ח"ל, הובא בשמות הלשון שער התורה פרק ד)

רבי מי שעוסק בתורה, באילו הוא עומד כל יום על הר סיני ומקבל התורה (והרי - במדבר קע"ט) • בקרבת התורה תקנו להם "נותן התורה" שיש במשמעותו לשון הנה, ולא "נתן" בלשון עבר, שהוא יתברך נתן לנו תמיד בכל יום תורתו, דהיינו שאנו עוסקים בה וממציא לנו הוא יתברך בה טעמים חדשים (ר"ט - א"ח מ"ז ס"ק ח')

רבי הקורא בתורה, נמשך עליו רוחניות מהתורה הקדושה עצמה, ומהתנאים הקדושים שחברו המשנה, ומתאמורים שחברו התלמוד, וקדשתם יאיר אור נוצץ בקורא דבריהם. (וכו' לקור' ח"ו, הקורא בספרים החיצונים נמשך מעצמותם ואשר חזירום פט"א, והם חבלי השוא לילכד בכמה עונות (שם)). (חומת אנך [להודיא ז"ל] - שיעה ה')

רבי דברי תורה חיים לעולם, מגדלים את לומדיה, מעלים את הטמאים מטמאתם, מטהרים את הלב ואת הפליות, משיבים נפשו של אדם פמים קרים על נפש עיפה, ונותנים קורת רוח

המעדנים, אם לא יאכל להם יהיה נפשו רעב; בן אף אם יעשה המצות בלם, אם לא ילמוד התורה הנקראת "לחם" (משלי ט' ה'), לא טוב, פי היראת ה' בא מהתורה, ואם לא ילמוד לא יהיה לו יראת ה' (עירא - משלי ט' ב) • כתב רבינו האי גאון ז"ל (הועתק בשורת הריבוי - סימן מה'): לא תמצא יראת שמים ויראת חטא וזריזות וענינה וטהרה וקדושה, אלא במתעסקים במשנה ובתלמוד.

מישור ארחותי - מציל מיצר הרע

רבי דברי תורה מכוונת את לומדיהו מדרבי מיתא לדרבי חיים (תעשה ג) • התורה מטיבה נפשו ומישרתו, כי יש לה סם חיים, כאמרו ז"ל (איכה רבה - פתיחה ב) "המאור שבה מחזירו למוטב" (אור החיים - דברים י"א כ"ז) • התורה היא שטר חרות לבני אדם מיצר הרע וממלאך המות ומכל מקטרגים שבעולם (והרדק - חוש - תיקונים)

רבי בך אמר הקב"ה לישראל, "בני, בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תכלית; ואם אתם עוסקים בתורה - אין אתם נמסרים בידו, ואם אין אתם עוסקים בתורה - אתם נמסרים בידו" (קדושי ל) • והנה פשוט הוא, שאם הקב"ה לא ברא למכה זו אלא רפואה זו, אי אפשר בשום פנים שיפא האדם מזאת המכה (מיצר הרע) בלתי זאת הרפואה (מסילת שרים - פרק ה) • ועל כן היצר הרע מתחזק ומתאמץ לבטל מלימוד התורה יותר מכל המצות; וכן אמר החפץ חיים וצ"ל: "דעם יצר הרע ארט ניט א איד זאל פאסטען און וויינען און דאןנען און אנגעצן טאג, אפי ניט לערנען" (לא אכפת לו ליצר הרע שיהודי יתענה ויבכה ויתפלל כל היום, ובלבד שלא ילמוד) (קובץ מאמרים להג"ר אהרן וסרמן ז"ל) - מאמר "מעשה אמת סימן לבנים" (ש)

שמחת התורה וערבותה

רבי זה הוא עיקר מצות לימוד התורה, להיות שש ושמוח ומתענג בלימודו, ואז דברי תורה נבלעין בדם. ומאחר שנהנה מדברי תורה, הוא נעשה רבונ לתורה (אגלי טל - הקדמה) • לא דמיה האי מצוה (מצות תלמוד תורה) לשאר מצות דאמרינו "לאו להנות נתנו", אלא בה נמשך הנאה לאדם (ט"ו - י"ד רבא ס"ק מ"ג).

רבי אין לך אהבה כאהבה של תורה (אבות דרבי נתן - פרק כ"ח) • אם היו בני אדם מרגישים במתיקות וערבות טוב התורה היו משתעלים ומתלהטים אחריה, ולא יחשב בעיניהם מלא עולם כסף וזהב למאומה. פי התורה כוללת כל הטובות שבעולם (אור החיים - דברים כ"ו י"א) • ודרך לטעם ערבות התורה הוא על ידי שיתבונן בה שהוא לומד תורת אלקים חיים ויתעמק בדבריו; והחפץ חיים ז"ל (הועתק בספר מעין בית השואבה - בשלח ט"ו ל"א) היה מדמה הענין לכן שאכלו במדבר, שאמרו ז"ל שנשתנה טעמו לפי מחשבת כל איש ואיש, אבל אם לא היה האוכל חושב שום מחשבה בשעת אכילת המן לא היה לו שום טעם (פלשונו: "אז מען טראכט ניט האט עס קיין טעם ניט"), כן הלומד תורה אינו מרגיש את המתיקות שבו אלא כאשר נותן דעתו על מה שלומד ומתעמק במחשבתו להבין דברי התורה, ע"כ" • ובספר פלא יועץ (ערך "חשק וחיבה") כתב שאם ירבה לעסוק בתורה, אפילו על כרחו שלא בטובתו, וירחק עצמו ויבטל רצונו מפני רצון קונו, סגולת מצות ה' ברה לזכר את הנפש ולטהרה, ויום ליום תפקחנה עיניו עד שיערב לו ויבסס לו עסק התורה מכל חיי העולם הבא.

עמל התורה

רבי הקב"ה מתאנה שיהיו ישראל עמלים בתורה (ספרא - בחוקות פרשה א) • כל אדם לעמל נבא - לעמל תורה (סנהדרין טז). • לפי פנים וכל שאנתה נותן לתורה, לבך עומד לך להעמיד גירסא; אם יגיעת בה תמצא, אם לא יגיעת לא תמצא (רש"י - יבמות ק"ז. ד"ה דברי, ועי' מגילה י"ג). • אין הקב"ה נותן את התורה אלא למי שמצטער עליה (תנא דבי אליהו - רבה פרק כ"ח) • "שמון תורן שמך" (שיר השירים א' ג) מה השמן הזה תחלתו מר וסופו מתוק, כך הן דברי תורה - אדם מצטער בהן בתחלה ועושה בהן אחרית טובה (דברים רבה ג' ב)

כל אחד יכול לזכות לתורה

רבי בכתר תורה מונח לדורות ועומד ומוכן לכל ישראל, כל הרוצה לקח יבא ויקח (קהלת רבה ז' ב, יומא ע"ב, ומכ"ס - הל' ת"ת א').

רבי לעולם ישתדל אדם ללמוד תורה, ולא יפסור עצמו בטענה שאינו מוצא עצמו מוכן לכה, שהדבר ידוע שאם ירדף ישיג (אורי - מגילה י"ג) • יתמיד בלמודו וסוף הבהינה לבא, שבראות הקב"ה חשקו בתורתו ודבקו בה, פותח לו מעיני החכמה (שבת מוסר - פרק א' א' אות י"ב)

רבי לפנים צערא אגרא (אבות ה' כ"ג); טוב לו לאדם דבר אחד בצער ממאה ברוח (אבות דרבי נתן - פרק ג) • כל מה שמצטער אדם בעצמו יותר מחבורו, יתרון יש לו (לקושי - משלי ט' תתק"ט).

רבי אחד המרבה ואחד הממעיט, ובלבד שיבון לבו לשמים (ברכות ז'), דהיינו שיש לו שבר לממעיט כמו למרבה, אף שאין לו לב פתוח להרבות בתורה (רש"י ט) • "לא עליך המלאכה לגמור" (אבות ב' ט"ז) • אלא אחר שבתורה אתה עמל קימת מצות בוראך (רבינו יונה - אבות ט). • בזוהר (וישב דף קפ"ה) אמרו שבזמן תחית המתים, כל דברי תורה שהאדם השתדל בהם בחייו ולא היה יכול להשיגם, אז יבאו בלם במעיו ברורים; ובספר חסידים (סי' אלף ס"ד) כתב שבמתיבתא דרביע כבר יהיה לו לב להבין. • ולהפך ח"ו, אם היה האדם בעל פשרון, ולא רצה לעסוק בתורה בראייתו ליה ולא שמש כל צרכו בפשיעתו, בשמתנהו עמו באותו עולם לא יבון לומר אמת (ספר חסידים - ט) (ש)

רבי מה יעשה אדם ויחפם? ירבה בישיבה וימעט בסחורה. אמרו, הרבה עשו בן ולא הועיל להם. אלא, יבקשו רחמים ממי שהחכמה שלו, שנאמר (משלי ב' ו') "כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותרבונו" (טה ע"ג). מבבלעדי שתי אלו (שמרבה בישיבה, ומתפלל) אין אדם זוכה לחכמה (רבינו יונה - משלי ב

ד). • אם שואל אדם דבר שהוא שבח לבוראו, בגוף על לימוד תורה או דבר אחר מחפצי שמים, ושובר את נפשו עליו, הקב"ה שומע תפלתו אע"פ שאין בידו מעשים טובים (ספר חסידים - סי' כ"א)

ברכות עולם הזה

רבי ישראל אינם מתברכים אלא בזכות התורה (ראשית רבה ט"ז); אינם חיים אלא בזכות התורה (מדרש שמואל רבי - פרשה ט"ו) • גדולה תורה שהיא נותנת חיים לעושיה בעולם הזה ובעולם הבא (אבות ז') • מרבה תורה מרבה חיים (אבות ז') • כל מי שאוהב את התורה, אינו אוהב אלא חיים (מדרש תהלים - פרק ק"ט)

רבי כל העוסק בתורה נכסיו מצליחין לו (עבודה זרה ט"ז) • דורות הראשונים עשו תורתן קבע ומלאכתן עראי - זו וזו נתקיימה בידן; דורות האחרונים שעשו מלאכתן קבע ותורתן עראי - זו וזו לא נתקיימה בידן (ברכות לה) • כל העוסק בתורה, הקב"ה עשה לו חפציו (ט"ז ט) • התורה מעלת חן על לומדיה (פירוש ש"הכל מנשאין אותו, ותורתו נותנת לו חן) (עירובין ט"ד).

רבי בשעה שהאדם יגע בתורה, הקב"ה מתמלא רחמים עליו (ראשית רבה ט"ג א) • דברי תורה מקפריים על כל עונות ועבירות (ספרי - האינו יספיק ט"ו)

מגינה על הפרט ועל הכלל

רבי תורה מגינה על מי שעוסק בה; אם קניית דברי תורה, הן משמרין אותך (מדרש משלי - פרשה ב) • כל העוסק בתורה יסורין גדלין הימנו (ברכות ה). • כל אלו העוסקים בתורה, עליהם כתוב (תהלים כ"א ז' - ח') "ה' ישמרך מכל רע ישמרו את נפשך, ה' ישמר צאתך ובוואך מעתה ועד עולם" (והרד - וישלח קנחה)

רבי כל זמן שישאל עוסקים בתורה, מתחזק הימין ונשבר כחם ועוזם של העמים עבו"ם. ובשעה שישאל אינם עוסקים בתורה, מתחזק השמאל ומתחזק כחם של העמים שיונקים מן השמאל, ושולטים על ישראל וגוזרים עליהם גזירות שאינם יכולים לעמוד בהם. (והרד - שמות נ"ח). • אין השונא בא אלא על ידי רפיון ידים מן התורה (תנחומא - בשלח סי' כ"ה) • במי הקב"ה מושיע את ישראל? בבני אדם שמשכבמיו ומעריבין לבית הפגסת ולבית המדרש ועוסקין בתורה בכל יום תמיד (לקושי שמעוני - שופטים סי' מ"ב)

רבי קודשא בריך הוא אסתכל באורייתא וברא עלמא, בר נש מסתפל בה באורייתא ומקנים עלמא (והרד - תנחומא דף קס"א) • דברי תורה הם עמודי העולם (מבשרי רבה י"א) • אלמלא תורה לא נתקמו שמים וארץ (פסחים ס"ה); היא קיום העולמות, למעלה ולמטה (והרד - ראשית קפה). • אמר הקב"ה, אם קריתם את התורה, מצוה אתם עושים על עולמי, שאלמלא התורה כבר היה העולם חוזר לתוהו ובוהו (דברים רבה ז' ה, ועי' תנחומא - ראה סי' א')

תורה וגאולה העתידה

רבי כל העוסק בתורה לשמה מקרב את הגאולה (סנהדרין ט"ז) • אין הגליות מתפנסות אלא בזכות התורה (יקרא רבה ג' ז') • אמר הקב"ה, ובא ישראל שנקראו "נחלה" לארץ ישראל שנקראת "נחלה" ויבנו בית המקדש שנקרא "נחלה" בזכות התורה שנקראת "נחלה" (מכילתא - בשלח מס' דשייה פרשה ט') • בזכות מה הוא מושל מלך המשיח? בזכות התורה שישאל יגיעים בה (תנחומא - תרומה ז')

רבי בני תורה נראין פגורים ושחורים בעולם הזה, אבל לעתיד לבא מראיהו פלפידים (יקרא רבה י"ט ג) • כל העוסק בתורה נעשה ראש ומלך (תנחומא - כי תשא סי' כ"ח)

אשריה לעולם הבא

רבי בשעת פטירתו של אדם אין מלוין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אגנים טובות ומרגליות, אלא תורה ומעשים טובים בלבד (אבות ו' ט) • הואיל והכל הם ימיו של אדם, ומספר הם וצצל הם, מה הנאה יש לו בחיים? אלא יתעסק בדברי תורה שכולן חיים (קהלת רבה - פרק ו') • בשמים אומרים "אשרי מי ששא לכאן ותלמודו בידו" (פסחים ג) • אם עמלת בתורה, יש לו שכר הרבה ליתן לך (אבות ז') - הקב"ה בעצמו ובבבדו יתן, לא על ידי מלאך ולא על ידי שליח, כדי להרבות בשכר (רבינו יונה - ט"ז ע"ש) • תורה, אין למתן שכרה סוף (לקושי - שמות סי' ט"ג) • התורה מצלת עוסקיה מדינה של גיהנם (מדרש משלי - פרק א')

רבי כשאדם הוא עשיר בתורה, הוא יוסיף לו תמיד רעים רבים בעולם הבא, פי בכל דיבור ודיבור שלומד הוא בורא מלאך קדוש, והוא רעהו (עירא - משלי פרק ט"ד) (בזוהר קדש (מדרש רות) איתא שכל אות ואות יהיה מלאך שיעזור לו לעולם הבא) • ראייתו בפניו על מורה שעות שבשעור מינוט אחד יכול לאמר מאתים תבות, וכל תבה ותבה הוא מצות עשה בפני עצמה, ועל ידי זה נבא לו כמה אלקים מלאכי זכות. ואם הוא יושב בחסוק ידים בביתו ונתעצל מלימודו, יהיה לך הפסד גדול מזה! (תורת הבית (להפץ חיים ז"ל) - פרק ב). [ולא מקסידים עיי' הלימוד בעיון ובתעמקה שיש בו פחות מבות. שהר עיי' הלימוד בעיון נבא מלאך שהוא גדול ועצום פי כמה מהרבה מלאכים קטנים. (ארח דוד - עמ' סס"ז - בשם הגר"ד בה"ר ז"ל)]

אמרו ישראל "אנו יודעין בכה של תורה, לפיכה אין אנו זיין מן הקב"ה ותורתו!"
(שמות רבה י"ז ב')

מותר לצלם - מצוה לפרסם

hht613@gmail.com / 732-363-0879

במייל הנ"ל ניתן להרשם למני לקבל עוד ליקוטים בעלי ערך רב

